

RAZUMEVANJE DEMENCE: DEFINICIJE, MODELI, IZKUŠNJE

Doc. dr. Jana Mali

Vsebina predavanja

- ▣ Biomedicinski model
- ▣ Psihološki model
- ▣ Sociološki model
- ▣ Socialnodelovni model
- ▣ Razmerja med modeli

Uvod

Demenca → lat. demens:
de – iz, mens – pamet

Človek z demenco = Človek,
ki je ob pamet

Posledice demence: socialno
funkcioniranje, medsebojni
odnosi v družini, med
prijatelji, znanci, strokovnjaki
idr.

Biomedicinski model

V 10. mednarodni klasifikaciji bolezni (MKB-10) je demenca (F00-F03) opredeljena kot sindrom, ki ga povzroča možganska bolezen, običajno kronične ali napredujoče narave. Vključuje motnje mnogih višjih živčnih dejavnosti, kot so: spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računanje, sposobnost učenja, sposobnost besednega izražanja ali presoje. (Kogoj 2007: 15.)

Biomedicinski model

Biomedicinski model

Vrste demence

- ▣ Alzheimerjeva demenca (cca 1/2 obolelih; začne z motnjami spomina, napreduje razmeroma počasi, traja 8 – 10 let)
- ▣ Demenca z Lewijevimi telesci (simptomi Alzheimerjeve in Parkinsonove bolezni, halucinacije)
- ▣ Vaskularna demenca (posledica serije infarktov možganov)
- ▣ Frontotemporalne demence (zajamejo čelne in senčnične režnje, zgodaj se pojavi spremembe osebnosti, čustvena zbledelost, motnje govora, nato motnje spomina)
- ▣ Reverzibilne demence (možno zdravljenje)

Biomedicinski model

Kaj je demenca?

1. Patološka značilnost posameznika
2. Somatski ali organski izvor
3. Bolezni ni mogoče pozdraviti, lahko pa jo zdravimo in nadzorujemo

Psihološki model

- ▣ Razumevanje osebe z demenco in sprejemanje njene individualnosti
 - ▣ Nevropsihologija: išče pomanjkljivosti v delovanju spomina (testi: MMSE, KPSS)
- Razvoj terapevtskega dela z osebami z demenco

Psihološki model

▣ Behavioristična
perspektiva: vedenje
oseb z demenco je
potrebno razumeti v
kontekstu
nevropatoloških
sprememb, osebnih
lastnosti in socialnega
okolja.

Psihološki model

- ▣ Psihoanalitska psihoterapija
- ▣ Družinska terapija
- ▣ Socialna psihologija:

Tom Kitwood

D (demenca) =

O (osebnost) + B (biografija) +

(zdravje) + NM (nevrološke

motnje) + SP (socialna psihologija)

Sociološki model

- ▣ Družbeni in socialni kontekst ter materialni viri za zagotavljanje preživetja
- ▣ Interakcije ljudi z demenco in predstavniki njihovega socialnega omrežja
- ▣ Sociološke teorije, ki so pomembne za razumevanje demence: funkcionalizem, simbolični interakcionalizem, fenomenologija, feminizem

Sociološki model

- ▣ Funkcionalizem:
pomembne je
posameznikova
percepcija demence
- ▣ Simbolični
interakcionalizem:
deviantnost (Lemert).
stigma (Goffman)

Sociološki model

- ▣ Fenomenoliški pristop:
kakšen pojav je
deviantnost?
→biografska metoda
- ▣ Postmodernistični
konstruktivizem: izguba
jaza
- ▣ Feministična perspektiva:
demenca je bolezen žensk in
oskrba je ženska domena

Socialnodelovni model

▣ Mesec (2006: 245) definira socialno delo kot stroko, katere naloga je pomoč konkretnim osebam, posameznikom, skupinam in skupnostim pri reševanju socialnih problemskih situacij in družbenem vključevanju, da bi lahko zadovoljevali osnovne potrebe primerno kulturi, v kateri živijo, in primerno običajni kakovosti življenja.

Socialnodelovni model

▣ Flaker (2003: 8): Socialno delo ni substancialna teorija o tem, kaj je narava nekega predmeta (v primeru socialnega dela – človeka in družbe), da bi lahko z njim “ravнали”, ga obravnavali in obvladovali.

Socialnodelovni model

- ▣ Značilnosti teorij v socialnem delu
- ▣ Potrebna znanja za socialno delo
- ▣ Odnos med socialno delavko in uporabnico
- ▣ Koncepti socialnega dela s starimi ljudmi
- ▣ Vloge socialnih delavk pri delu z osebami z demenco

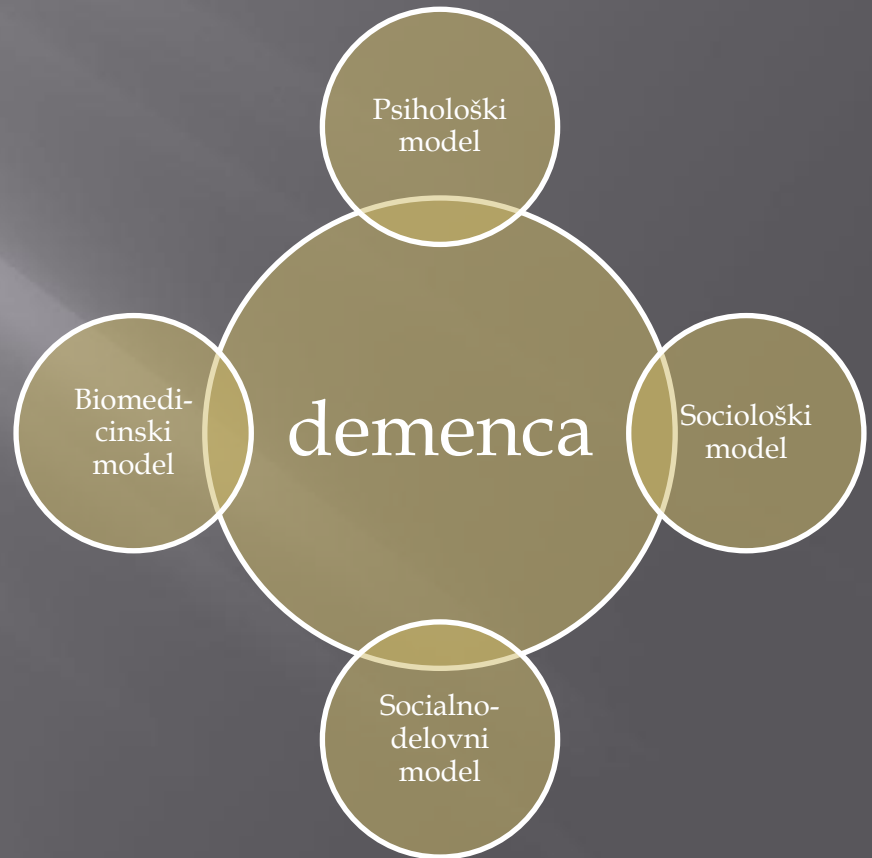

Vloge socialnih delavcev

- ▣ preprečevanje socialnega izključevanja in vsakršne diskriminacije posameznikov in družbenih skupin
- ▣ zavedanje problema preobremenjenosti neformalnih oskrbovalcev in ustrezno ukrepanje (potrebe oseb z demenco, svojcev, oskrbovalcev)
- ▣ ozaveščanje o pozitivnih elementih skrbi za svojca z demenco
- ▣ zagovorništvo

Razmerja med modeli

- ▣ Interdisciplinarna raznovrstnost
- ▣ Diferenciacija znanosti
- ▣ Potrebujemo integracijo modelov, povezano znanje in dopolnjevanje znanja

Razmerja med modeli

- ▣ Prenos znanja iz teorije v prakso preko različnih virov, tudi programov oskrbe oseb z demenco
- ▣ Fenomen “lastninjenja uporabnikov”

- ▣ Izkušnje ljudi z demenco
- ▣ <http://www.youtube.com/watch?v=qrRADUhHHUI&feature=BFa&list=PL6Qsh0P6vDZIQjGopi96mhwIl8hV6w22n>
- ▣ <http://www.youtube.com/watch?v=3BTfaECDyik&list=PL3603596D1B705A3F&feature=plcp>
- ▣ Pesem
- ▣ <http://www.youtube.com/watch?v=MbCRrd-b3ns&feature=related>
- ▣ Terapija
- ▣ <http://abcnews.go.com/Health/video/dementia-patients-music-therapy-brings-them-back-life-16117287>
- ▣ Oglasi
- ▣ http://www.youtube.com/watch?v=TLpVqc0w_Ao
- ▣ <http://www.youtube.com/watch?v=SJgUZDHBn8A>

